

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і навчальної
роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

2016 р.

МОНУМЕНТАЛЬНИЙ ЖИВОПИС

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

галузь знань 02 – культура і мистецтво

спеціальність 023 – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

освітня програма – «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Робоча програма навчальної дисципліни «Монументальний живопис» для студентів галузі знань 02 – культура і мистецтво, спеціальності 023 – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, освітньої програми – «Образотворче мистецтво декоративне мистецтво, реставрація».

« _____ » _____, 2016 р. - _____ с.

Розробник: Прокопович Тетяна Анатоліївна, асистент кафедри образотворчого мистецтва, кандидат психологічних наук.

Рецензент: Лесик Олександр Володимирович, доктор архітектури, професор кафедри образотворчого мистецтва.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри Образотворчого мистецтва

Протокол № 2 від "27" вересня 2016 р.

Завідувач кафедри: _____ (Лесик О.В.)
(підпис)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалено науково-методичною комісією факультету мистецтв

Протокол № 1 від "28" вересня 2016 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Шиманський П.Й.)
(підпис)

Програма навчальної дисципліни схвалено науково-методичною радою університету

протокол № 2 від "19" 10 2016 р.

1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Історія виникнення та розвитку монументального живопису							
Тема 1. Монументальний живопис як провідний вид живопису	14	2				12	
Тема 2. Композиція натюрморту з драперіями	18	1	14			3	
Разом за змістовим модулем 1	32	3	14			15	
Змістовий модуль 2. Композиція в монументальному живописі							
Тема 3. Композиція натюрморту з драперіями та гіпсовою розеткою	20					20	
Разом за змістовим модулем 2	20					20	
Змістовий модуль 3. Символіка в монументальному живописі							
Тема 4. Використання символу в монументальному живопису	8	4				4	
Тема 5. Композиція натюрморту з гіпсовою маскою та атрибутами мистецтв	20					20	
Разом за змістовим модулем 3	28	4				24	
Змістовий модуль 4. Мозаїка в монументальному живопису							
Тема 6. Орнамент в мозаїці	8	3				5	
Тема 7. Нескладний натюрморт в техніці мозаїки	17		12			5	
Разом за змістовим модулем 4	20	3	12			5	
Усього годин	105	10	26			69	

4 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5		7	8
Змістовий модуль 1. Фреска та її види							
Тема 1. Види фресок	9	4				5	
Тема 2. Створення фрагменту тематичного розпису.	15	2	8			5	
Тема 3. Натюрморт з гіпсовою головою чи гіпсовим торсом	10					10	
Разом за змістовим модулем 1	34	6	8			20	
Змістовий модуль 2. Фігура в монументальному живописі							
Тема 4. Портрет натурника на	29	2	12			15	

кольоровому тлі							
Разом за змістовим модулем 2	29	2	12			15	
Змістовий модуль 3. Використання образу в монументальному живописі							
Тема 1. Поняття образу в сучасному образотворчому мистецтві	12	2				10	
Тема 2. Тематична постановка : "Середньовічний костюм", "Лицар"	24		10			14	
Разом за змістовим модулем 3	36	2	10			24	
Змістовий модуль 4. Алегорія в монументальному живописі							
Тема 3. Тематична постановка портрет-алегорія на задану тему	32	2	10			10	
Разом за змістовим модулем 4	32	2	10			10	
Усього годин	121	12	40			69	

Теми практичних занять.

3 семестр

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Історія виникнення та розвитку монументального живопису		
1	Тема 2. Композиція натюрморту з драперіями	14
Змістовий модуль 4. Мозаїка в монументальному живопису		
5	Тема 7. Нескладний натюрморт в техніці мозаїки	12
Разом		26

4 семестр

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Фреска та її види		
1	Тема 2. Створення фрагменту тематичного розпису	8
Змістовий модуль 2. Фігура в монументальному живописі		
3	Тема 4. Портрет натурника на кольоровому тлі	12
Змістовий модуль 3. Використання образу в монументальному живописі		
1	Тема 2. Тематична постановка : "Середньовічний костюм", "Лицар"	10
Змістовий модуль 4. Алегорія в монументальному живописі		
2	Тема 3. Тематична постановка портрет-алегорія на задану тему	10
Разом		40

Самостійна робота**3 семестр**

№ з/п	Тема	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Історія виникнення та розвитку монументального живопису	
1	Тема 1. Монументальний живопис як провідний вид живопису. Дослідити історичні відомості виникнення монументального живопису, проаналізувати основні напрями розвитку. Творчість групи М. Бойчука	12
2	Тема 2. Композиція натюрморту з драперіями. Виконати серію ескізів до даного лабораторного заняття. Розробити композицію твору.	3
	Змістовий модуль 2. Композиція в монументальному живописі	
3	Тема 3. Композиція натюрморту з драперіями та гіпсовою розеткою. Створити серію пошукових начерків в кольорі для кращого розуміння будови композицію. Виконати швидкий кольоровий етюд до завдання.	20
	Змістовий модуль 3. Символіка в монументальному живопису	
4	Тема 4. Використання символу в монументальному живопису. Символізм в різні епохи розвитку мистецтва. Поява канону в мистецтві. Сучасні представники символізму в Україні та світі.	4
5	Тема 5. Композиція натюрморту з гіпсовою маскою та атрибутами мистецтв. Розробити серію начерків, для виконання завдання, підготувати кольоровий ескіз постановки.	20
	Змістовий модуль 4. Мозаїка в монументальному живопису	
6	Тема 6. Орнамент в мозаїці. Підготувати кольоровий ескіз завдання.	5
7	Тема 7. Нескладний натюрморт в техніці мозаїки Розробка пошукових начерків та виконання остаточного ескізу завдання.	5
	Разом	69

4 семестр

№ з/п	Тема	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Фреска та її види	
1	Тема 1. Види фресок. Види фресок за способом підготовки основи та виконанням. Види фарб та барвників для роботи над фрескою. Сграфіто.	5
2	Тема 2. Створення фрагменту тематичного розпису. Створити ряд пошукових начерків, та на їх основі підготувати картон для виконання завдання.	5
3	Тема 3. Натюрморт з гіпсовою головою чи гіпсовим торсом Виконати натюрморт з гіпсовою головою.	10

	Змістовий модуль 2. Фігура в монументальному живописі	
4	Тема 4. Портрет натурника на кольоровому тлі. <i>Виконати етюд натурника на кольоровому тлі.</i>	15
	Змістовий модуль 3. Використання образу в монументальному живописі	
1	Тема 1. Поняття образу в сучасному образотворчому мистецтві. <i>Школи сучасного монументального живопису України. Світові досягнення монументального живопису на сучасному етапі.</i>	10
	Тема 2. Тематична постановка : "Середньовічний костюм", "Лицар". <i>Розробити кольоровий картон композиції до завдання.</i>	14
2	Змістовий модуль 2. Алегорія в монументальному живописі	
3	Тема 3. Тематична постановка портрет-алегорія на задану тему. <i>Ескіз постановки, композиційні пошуки та начерки для виявлення найбільш вдалих варіантів роботи.</i>	20
	Разом	69

4. Методи навчання

У ході вивчення навчальної дисципліни "Монументальний живопис" для засвоєння масиву інформації застосовується пояснювально-ілюстративний метод; при розгляді окремих питань використовується метод проблемного викладу. При самостійному вивченні студентами джерел та літератури застосовується дослідницький метод. Наочні методи (ілюстрування, показ прийомів виконання) дають можливість студентам краще засвоїти новий матеріал. При вивченні проблемних питань конструктивної побудови застосовується пошуковий метод.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – (залік/екзамен)

3 семестр

залік

Можливі варіанти тем завдання екзаменаційної роботи:

1. Композиція натюрморту з гіпсовою капітеллю

Виконати композицію натюрморту з гіпсовою капітеллю та драперіями. Передати динаміку складок тканин зі сталою формою гіпсового відливку.

Формат: 60х60см. Матеріал: акрил, олія.

2. Рисунок складного натюрморту з гіпсовою маскою

Виконати композицію натюрморту з гіпсовою, як фон використати орнаментовані драперії та поєднання предметів різних за фактурою: скло, плетиво і т.д.

Формат: 60х60см. Матеріал: акрил, олія.

4 семестр

Екзамен

Екзаменаційне завдання:

Портрет натурника на кольоровому тлі.

Виконати композицію портрету натурника зі складним орнаментованим фоном, використати атрибути мистецтва, та гіпсові деталі.

Формат: за вибором студента. Матеріали: акрил, олія.

6. Методи та засоби діагностики успішності навчання

З метою діагностики успішності студентів використовується:

- усне опитування на лекційних заняттях;
- перевірка виконання поточних лабораторних робіт;
- перевірка перебігу виконання індивідуальних, самостійних завдань, науково-дослідницьких робіт;
- виконання модульних контрольних робіт;
- співбесіди на консультаціях;
- залік, іспит, як підсумковий засіб діагностики успішності.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

3 семестр

Поточний контроль (макс = 40 балів)					Модульний контроль (макс = 60 балів)				Загальна кількість балів
Модуль 1					Модуль 2				
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4		МКР 1	МКР 2	МКР 3	МКР 4	
T2	T3	T5	T6	T7	15	15	15	15	100
6	6	8	10	10					

Поточне оцінювання

Сума балів поточного оцінювання становить 40 балів, з яких лабораторні роботи складають 30 балів, та виконання індивідуальної роботи складає 10 балів.

Робота над лабораторними завданнями:

Лабораторні завдання змістових модулів, оцінюються в 6 балів кожне:

6-5 балів студент отримує якщо робота відповідає наступним показникам: самостійна робота до відповідного завдання виконана на високому рівні і в повному обсязі; постановка виконана на належному професійному рівні та може використовуватись у методичних цілях.

5-4 бали студент отримує виконавши завдання в повній мірі, але допущені незначні недоліки конструктивного плану, дещо порушена композиція твору, робота виконана в повному обсязі, але потребує доопрацювань, самостійна робота виконана на належному рівні, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі, проте відчуває проблеми з його відтворенням при роботі над постановкою.

3-2 бали студент отримує, якщо завдання виконане на достатньому рівні, має ознаки завершеності, проте присутні похибки композиційного плану, порушені пропорції, відсутня образна характеристика натури, самостійна робота виконана на дуже низькому рівні, робота потребує значного доопрацювання.

1 бал ставиться, якщо робота містить певні елементи композиції, студент демонструє слабкий рівень знань з предмету, вміє користуватись засобами рисунка, але не володіє конструктивним мисленням.

Модульні контрольні роботи оцінюються відповідно:

МКР 1. Етюд натюрморту з драперією.

Виконати нескладний натюрморт з драперією та зім'ятим аркушем паперу, прослідкувати утворення складок на різних за матеріальністю об'єктах.

Формат: 50x60 см. Матеріал: акварель.

МКР 2. Рисунок гіпсових предметів

Виконати рисунок натюрморту з гіпсових предметів: куб, куля, призма, конус, циліндр. Накинути на предмети драперію та обв'язати їх ниткою. Відтворити динаміку мас предметів через утворені драперією форми.

Формат: 60x60 см. Матеріал: олівець, вугіль.

МКР 3. Натюрморт з капітеллю

Створити композицію натюрморту з капітеллю на фоні зім'ятого аркуша паперу темного кольору. Вибрати найбільш вдалий ракурс, знайти гармонійне поєднання динамічних мас темного та світлого.

Формат: за вибором студента. Матеріал: олівець, вугіль, соус, сангіна, акрил, гуаш

МКР 4. Ескіз мозаїчного панно

Створити ескіз фрагменту мозаїчного панно на тему: "Птахи", "Звірі", "Мисливські собаки"...З фрагменту виокремити найбільш вдалу частину та виконати її в матеріалі (імітація мозаїки)ю

Формат: 40x40 см. Матеріал: кольоровий папір.

15-14 балів студент отримує якщо робота виконана на належному професійному рівні, підбір засобів виразності побудови зображення відповідає найкращому розкриттю творчого задуму, композиція є чіткою, продуманою, та завершеною.

13-10 балів студент отримує виконавши завдання в повній мірі, але допущені незначні недоліки конструктивного плану, дещо порушена композиція твору; робота виконана в повному обсязі, але потребує незначної корекції; завдання підкріплене рядом пошукових ескізів за для кращого розкриття тематики завдання.

9-7 балів студент отримує, якщо завдання виконане на достатньому рівні, має ознаки завершеності, проте присутні похибки композиційного плану, порушені пропорції, відсутня образна характеристика натури, підготовчі ескізи виконані на дуже низькому рівні, робота потребує значного доопрацювання.

6-4 бали отримує, якщо робота виконана з порушенням принципів побудови зображення, не враховані композиція формату, студент не робить аналітичного розбору зображення; робота виглядає не завершеною та не виразною; відчувається брак розуміння та зв'язку теорії з практичною діяльністю.

3-1 балів ставиться, якщо робота містить певні елементи композиції; відсутні грамотна побудова зображення, порушені принципи ведення постановки, студент демонструє слабкий рівень знань з предмету, вміє користуватись засобами рисунка, але не володіє просторовим мисленням.

Залік

Можливі варіанти тем завдання залікової роботи:

1. Композиція натюрморту з гіпсовою капітеллю

Виконати композицію натюрморту з гіпсовою капітеллю та драперіями. Передати динаміку складок тканин зі сталою формою гіпсового відливку.

Формат: 60x60см. Матеріал: акрил, олія.

2. Рисунок складного натюрморту з гіпсовою маскою

Виконати композицію натюрморту з гіпсовою, як фон використати орнаментовані драперії та поєднання предметів різних за фактурою: скло, плетиво і т.д.

Формат: 60x60см. Матеріал: акрил, олія.

3. Ескіз мозаїчного панно.

Створити ескіз фрагменту мозаїчного панно на тему: "Декоративні риби", "Рослини червоної книги України" і т.д.

Формат: 60x60см. Матеріал: кольоровий папір.

60-50 балів студент отримує, якщо за короткий проміжок часу зумів побудувати зображення що відповідає наступним показникам: присутня передача конструктивних особливостей будови натури, проведена композиційна робота в постановці та об'ємно-тонова характеристика зображуваної натури, засоби виразності підпорядковані образній характеристиці, та творчому задуму.

49-40 балів студент отримує виконавши завдання в повній мірі, але допущені незначні недоліки анатомічно-конструктивного плану, дещо порушена композиція твору, робота виконана в повному обсязі, але потребує незначної корекції.

39-30 балів студент отримує, якщо завдання виконане на достатньому рівні, має ознаки завершеності, проте присутні похибки композиційного плану, порушені пропорції, відсутня конструктивна характеристика натури; робота потребує значного доопрацювання.

29-20 балів отримує, якщо робота виконана з порушенням принципів побудови зображення, не враховані композиція формату, вплив на образну характеристику твору, студент не робить тонального розбору зображення; робота виглядає не завершеною та не виразною, відчувається брак розуміння та зв'язку теорії з практичною діяльністю; самостійна робота до завдання не виконана.

19-1 балів ставиться, якщо робота містить певні елементи композиції, студент демонструє слабкий рівень знань з предмету, вміє користуватись засобами рисунка, але не володіє конструктивним мисленням. Не співвідносить час виконання завдання з реальними вимогами до виконання даного завдання.

4 семестр

Поточний контроль (макс = 40 балів)			Модульний контроль (макс = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		МКР 1	МКР 2	100
T2	T3	T 4	30	30	
10	15	15			

Поточне оцінювання

Робота над практичними завданнями:

Практичні завдання №2-4 змістових модулів №1-2 оцінюються в 10 балів кожне:

10-8 балів студент отримує якщо робота відповідає наступним показникам: присутня передача конструктивних та анатомічних особливостей будови тіла людини, проведена композиційна робота в постановці та об'ємно-тонова характеристика зображуваної натури, засоби виразності в живопису підпорядковані образній характеристиці моделі, виконані пошукові ескізи для кращого розкриття теми завдання, самостійна робота до відповідного завдання виконана на високому рівні і в повному обсязі, постановка виконана на належному професійному рівні та може використовуватись у методичних цілях.

7-6 балів студент отримує виконавши завдання в повній мірі, але допущені незначні недоліки конструктивного плану, дещо порушена композиція твору, робота виконана в повному обсязі, але потребує доопрацювань, самостійна робота виконана на належному рівні, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі, проте відчуває проблеми з його відтворенням при роботі над постановкою.

5-4 бали студент отримує, якщо завдання виконане на достатньому рівні, має ознаки завершеності, проте присутні похибки композиційного плану, порушені пропорції, відсутня образна характеристика натури, самостійна робота виконана на дуже низькому рівні, робота потребує значного доопрацювання.

3-2 бали отримує, якщо робота виконана з порушенням принципів побудови зображення, не враховані композиція формату, відсутня портретна характеристика моделі, студент не робить тонального розбору зображення, робота виглядає не завершеною та не виразною, відчувається брак розуміння та зв'язку теорії з практичною діяльністю; самостійна робота до завдання не виконана.

1 бал ставиться, якщо робота містить певні елементи композиції, студент демонструє слабкий рівень знань з предмету, вміє користуватись засобами рисунка, але не володіє конструктивним мисленням.

Модульні контрольні роботи оцінюються відповідно:

МКР 1. Копія фрагменту монументального твору художника

Виконати копію фрагмента твору художника. Як приклад можуть використовуватись роботи Г. Клімта.

Формат: за вибором студента. Матеріали: акрил, олія

МКР 2. Жіночий портрет з кольоровими орнаментованими драперіями

Створити композицію погрудного жіночого портрету, як фон використати насичені за кольором та орнаментовані драперії. Досягти умовності в зображенні жіночого портрету.

Формат: за вибором студента. Матеріали: акрил, олія.

30-25 балів студент отримує якщо робота відповідає наступним показникам: присутня передача конструктивних та анатомічних особливостей будови тіла людини, проведена композиційна робота в постановці, засоби виразності підпорядковані образній характеристиці моделі, виконані пошукові ескізи для кращого розкриття теми завдання, робота виконана на належному професійному рівні та може використовуватись у методичних цілях.

24-20 балів студент отримує виконавши завдання в повній мірі, але допущені незначні недоліки анатомічно-конструктивного плану, дещо порушена композиція твору, робота виконана в повному обсязі, завдання підкріплене рядом пошукових ескізів за для кращого розкриття тематики завдання.

19-15 балів студент отримує, якщо завдання виконане на достатньому рівні, має ознаки завершеності, проте присутні похибки композиційного плану, не враховані анатомічні особливості моделі, порушені пропорції, відсутня портретна характеристика натури, підготовчі ескізи виконані на дуже низькому рівні, робота потребує значного доопрацювання.

14-10 балів отримує, якщо робота виконана з порушенням принципів побудови зображення; не враховані композиція формату, відсутня портретна характеристика моделі, студент не робить кольорового розбору зображення, робота виглядає не завершеною та не виразною, відчувається брак розуміння та зв'язку теорії з практичною діяльністю.

9-1 бал ставиться, якщо робота містить певні елементи композиції, відсутні грамотна побудова зображення, порушені принципи ведення багатосеансної постановки, студент демонструє слабкий рівень знань з предмету, вміє користуватись засобами рисунка, але не володіє конструктивним мисленням.

Екзамен

Екзаменаційне завдання:

Портрет натурника на кольоровому тлі.

Виконати композицію портрету натурника зі складним орнаментованим фоном, використати атрибути мистецтва, та гіпсові деталі.

Формат: за вибором студента. Матеріали: акрил, олія.

60-50 балів студент отримує, якщо за короткий проміжок часу зумів побудувати зображення що відповідає наступним показникам: присутня передача конструктивних особливостей будови натури, проведена композиційна робота, засоби виразності підпорядковані образній характеристиці, та творчому задуму.

49-40 балів студент отримує виконавши завдання в повній мірі, але допущені незначні недоліки анатомічно-конструктивного плану, дещо порушена композиція твору, робота виконана в повному обсязі, але потребує незначної корекції.

39-30 балів студент отримує, якщо завдання виконане на достатньому рівні, має ознаки завершеності, проте присутні похибки композиційного плану, порушені пропорції, відсутня конструктивна характеристика натури, робота потребує значного доопрацювання.

29-20 балів отримує, якщо робота виконана з порушенням принципів побудови зображення, не враховані композиція формату, студент не робить тонального розбору

зображення, робота виглядає не завершеною та не виразною; відчувається брак розуміння та зв'язку теорії з практичною діяльністю.

19-1 балів ставиться, якщо робота містить певні елементи композиції, студент демонструє слабкий рівень знань з предмету, вміє користуватись засобами рисунка, але не володіє конструктивним мисленням. Не співвідносить час виконання завдання з реальними вимогами до виконання даного завдання.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 - 74	D	Задовільно	
60 - 66	E		

8. Методичне забезпечення

1. Прокопович Т. А. «Композиція в монументальному живописі» Методичні рекомендації до курсу «Композиція в монументальному живописі» / Прокопович Тетяна Анатоліївна. – Луцьк : "Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2016. – 24 с.
2. Сухенко В. О. Живопис [Текст] : методичні рекомендації / В. О. Сухенко. - К. : "BONA MENTE", 2004. - 184 с.

9. Список джерел

1. Антонович Є. А. Малюнок і живопис [Текст] : методичні рекомендації / Є. А. Антонович, В. А. Шпільчак – К., 1990. – 28 с.
2. Баммес Г. Л. Изображение фигуры человека / Г. Л. Баммес. – Берлин, 2007. – 326 с.
3. Бартенев І. А. Батажкова В. Н. Нариси історії архітектурних стилів : навчальний посібник / І. А. Бартенев. - М. : Образотворче мистецтво, 1983. - 124 с.
4. Басанець Л. В. Живопис [Текст] / Л. В. Басанець. – Одеса : ОДП, 2002 – 128 с.
5. Волков Н. В. Геометрия и композиция картин / Н.В. Волков. – М. : Искусство, 1990. – 132 с.
6. Валеріус С. С. Монументальна живопис. Сучасні проблеми : навчальний посібник для студентів художніх закладів / С. С. Валеріус. - М.: Искусство, 1979. - 200 с.
7. Жданова Н. С. Перспектива: учебное пособие / Н. С. Жданова. – М. : Владос, 2004. – 224 с.
8. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти : навчальний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів / М. А. Кириченко, - К. : Вища школа, 2002. – 188 с.
9. Кирцер Р. М. Рисунок и живопись / Р. М. Кирцер. – М. : Высшая школа, 1992.- 270 с.
10. Мельник А. М. Український живопис ХХ – ІХ ст.: Альбом / А. М. Мельник. – К. : Галерея, 2007. – 304 с.
11. Придатко Т. В. Мистецтво України 1991-2003 / Т. В. Придатко, З. В. Чегусова, Т. Ю. Склярєнко. – К. : Мистецтво, 2003. – 256 с.
12. Михайленко В. Є. Основи композиції / В. Є. Михайленко. – К. : Каравела, 2004. – 304 с.
13. Ратничин В. М. Перспектива : учеб. пособие для студентов художественного института / В. М. Ратничин. – К. : Вища школа, 1992. – 232 с.
14. Ростовцев Н. Н. Рисование головы человека / Н. Н. Ростовцев. – М. : Свет, 1989. – 215 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і навчальної
роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 2016 р.

МОНУМЕНТАЛЬНИЙ ЖИВОПИС

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

галузь знань 02 – культура і мистецтво

спеціальність 023 – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

освітня програма – «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Програма навчальної дисципліни «Монументальний живопис» для студентів галузі знань 02 – культура і мистецтво, спеціальності 023 – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, освітньої програми – «Образотворче мистецтво декоративне мистецтво, реставрація».

«_____» _____, 2016 р. - _____ с.

Розробник: Прокопович Тетяна Анатоліївна, асистент кафедри образотворчого мистецтва, кандидат психологічних наук.

Рецензент: Лесик Олександр Володимирович, доктор архітектури, професор кафедри образотворчого мистецтва.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри Образотворчого мистецтва

Протокол № _____ від " _____ " _____ 2016 р.

Завідувач кафедри: _____ (Лесик О.В.)
(підпис)

Програма навчальної дисципліни схвалено науково-методичною комісією факультету мистецтв

Протокол № _____ від " _____ " _____ 2016 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Шиманський П.Й.)
(підпис)

Програма навчальної дисципліни схвалено науково-методичною радою університету

протокол № _____ від " _____ " _____ 2016 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Монументальний живопис» для студентів галузі знань 02 – культура і мистецтво, спеціальності 023 – образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, освітньої програми – «Образотворче мистецтво декоративне мистецтво, реставрація», спеціалізації «Художній розпис культових споруд».

Предметом вивчення навчальної дисципліни "Монументальний живопис" є перелік видів та технік живопису, правил та прийомів створення зображення, що відповідає певним законам краси та історично сформованим вимогам до даного виду живопису.

Міждисциплінарні зв'язки: «Живопис», «Скульптура», «Композиція», «Перспектива в образотворчому мистецтві», «Нарисна геометрія», «Комплексне проектування», «Основи кольорознавства», «Дизайн», «Композиція в монументальному живописі», «Історія образотворчого мистецтва», «Дизайн», «Основи технології техніки станкового живопису».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

3 семестр

1. Історія виникнення та розвитку монументального живопису
2. Композиція в монументальному живописі
3. Символіка в монументальному живописі
4. Мозаїка в монументальному живописі

4 семестр

1. Фреска та її види
2. Фігура в монументальному живописі
3. Використання образу в монументальному живописі
4. Алегорія в монументальному живописі

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання вибіркової навчальної дисципліни «Монументальний живопис» є вивчення законів монументального мистецтва, а також виражальних засобів, матеріалів та інструментів, що допомагатимуть при створенні монументального зображення, а також є формування професійної компетентності художника-живописця шляхом оволодіння професійними знаннями, вміннями та навичками створення творів монументального мистецтва.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Монументальний живопис» є вивчення різних технік монументального живопису, здобути знань про виражальні засоби, технологічні характеристики творів монументального мистецтва; формування знань історичного виникнення творів світового монументального мистецтва та їх значення для розвитку сучасного мистецтва; формування знань щодо видів, технік та матеріалів монументального живопису; формування теоретичних та практичних навичок роботи зі складними видами монументального живопису: мозаїка, фреска, вітраж; вивчення етапів виконання технологічних процесів притаманних різним видам монументального живопису.

1.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- історію формування монументального живопису;
- сучасний стан монументального мистецтва в Україні та за її межами.
- правила моделювання форми зображення відповідно до видів, матеріалів і технік монументального живопису;
- етапи побудови зображення на різних видах площини;
- художні техніки в монументальному живопису.

вміти :

- працювати з різними видами художніх матеріалів;
- стилізувати зображення при розробці монументальних зображень;

- створювати композиції в техніках мозаїки, фрески, сграфіто та вітражу;
- створювати високохудожні композиції, що відповідають сучасними вимогами освіти;
- використовувати систему образів та понять, що історично склались в монументальному живописі, у власних творчих розробках.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 216 годин / 8 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. *Матеріали монументального живопису*

3 семестр

Змістовий модуль I. Історія виникнення та розвитку монументального живопису

Тема 1. Монументальний живопис як провідний вид живопису.

Історія виникнення. Напрямки розвитку. Основні види монументального живопису. Аналіз технік монументального живопису. Види матеріалів, що використовуються на сучасному етапі.

Тема 2. Композиція натюрморту з драперіями.

Створити композицію натюрморту з кількома драперіями, різними за кольором та фактурою. Передати динаміку руху мас у відповідності з композиційним задумом. Можливе використання гіпсових тіл.

Змістовий модуль 2. Композиція в монументальному живописі

Тема 3. Композиція натюрморту з орнаментованими драперіями та гіпсовою розеткою.

Виконати композицію натюрморту з орнаментованими драперіями та гіпсовою розеткою. Стилізувати рух складок тканини в єдину цілу композиційну систему.

Змістовий модуль 3. Символіка в монументальному живопису

Тема 4. Використання символу в монументальному живопису.

Символ в первісному мистецтві. Символізм Стародавнього світу. Символіка Середньовічного мистецтва. Символи в мистецтві Відродження. Епоха Нового часу (бароко). Символіка Новітнього часу. Символи в Сучасному мистецтві. Поняття канону.

Тема 5. Композиція натюрморту з гіпсовою маскою та атрибутами мистецтв.

Створити композицію складного натюрморту з гіпсовою маскою та атрибутами мистецтв (музичні інструменти, книги, історичні артефакти). Підібрати оптимальні засоби живопису та відповідні матеріали для образної характеристики постановки.

Змістовий модуль 4. Мозаїка в монументальному живопису

Тема 6. Орнамент в мозаїці

За допомогою імітації мозаїки створити копію фрагменту мозаїчного орнаменту. Досягнути правдоподібного звучання копії з оригінальним зображенням.

Тема 7. Нескладний натюрморт в техніці мозаїки

Використовуючи імітацію мозаїки створити композицію нескладного натюрморту з 2-3 предметів. Стилізувати зображення до чіткого та лаконічного звучання.

Формат: за вибором студента. Матеріали: кольоровий папір, картон.

4 семестр

Змістовий модуль 1. Фреска та її види

Тема 1. Види фресок.

Вимоги до виконання al secco фрески. Вимоги до виконання al fresco. Суміші розчинів, що використовуються для приготування тиньку.

Тема 2. Створення фрагменту тематичного розпису.

Створити фрагмент декоративного розпису на тему: «Українська календарна обрядовість», «Трипілля», «Український побут».

Тема 3. Натюрморт з гіпсовою головою чи гіпсовим торсом.

Створити композицію складного натюрморту з гіпсовим торсом та гіпсовими зліпками, використати орнаментовані драперії як основне тло.

Змістовий модуль 2. Фігура в монументальному живописі

Тема 4. Портрет натурника на кольоровому тлі.

Виконати композицію портрету натурника зі складним орнаментованим фоном, використати атрибути мистецтва, та гіпсові деталі.

Змістовий модуль 3. Використання образу в монументальному живописі

Тема 1. Поняття образу в сучасному образотворчому мистецтві.

Сучасні майстри Українського фігуративного мистецтва. Напрями монументального живопису, що розвиваються в сучасному Українському мистецтві. Провідні майстри монументального мистецтва в світовому значенні.

Тема 2. Тематична постановка: "Середньовічний костюм", "Лицар".

Створити композицію тематичної постановки за запропонованими темами "Середньовічний костюм", "Лицар", "Пастух". Надати моделі образної характеристики засобами живопису.

Змістовий модуль 4. Алегорія в монументальному живописі

Тема 3. Тематична постановка портрет-алегорія на задану тему.

Створити композицію розпису алегоричного образу на теми: "Медицина", "Математика", "Історія"... Всіма доступними засобами живопису та композиції досягнути образного звучання твору.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік 3 семестр

Можливі варіанти тем завдання залікової роботи:

1. Композиція натюрморту з гіпсовою капітеллю

Виконати композицію натюрморту з гіпсовою капітеллю та драперіями. Передати динаміку складок тканин зі сталою формою гіпсового відливку.

Формат: 60х60см. Матеріал: акрил, олія.

2. Рисунок складного натюрморту з гіпсовою маскою

Виконати композицію натюрморту з гіпсовою, як фон використати орнаментовані драперії та поєднання предметів різних за фактурою: скло, плетиво і т.д.

Формат: 60х60см. Матеріал: акрил, олія.

4 семестр

Екзамен

Екзаменаційне завдання:

Портрет натурника на кольоровому тлі.

Виконати композицію портрету натурника зі складним орнаментованим фоном, використати атрибути мистецтва, та гіпсові деталі.

Формат: за вибором студента. Матеріали: акрил, олія.

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання

З метою діагностики успішності студентів використовується:

- усне опитування на лекційних заняттях;

- перевірка виконання поточних лабораторних робіт;
- перевірка перебігу виконання самостійних завдань, науково-дослідницьких робіт;
- виконання модульних контрольних робіт;
- співбесіди на консультаціях;
- залік, іспит, як підсумковий засіб діагностики успішності.
-

5.Список джерел

1. Антонович Є. А. Малюнок і живопис [Текст] : методичні рекомендації / Є. А. Антонович, В. А. Шпільчак – К., 1990. – 28 с.
2. Баммес Г. Л. Изображение фигуры человека / Г. Л. Баммес. – Берлин, 2007. – 326 с.
3. Бартенев І. А. Батажкова В. Н. Нариси історії архітектурних стилів : навчальний посібник / І. А. Бартенев. - М. : Образотворче мистецтво, 1983. - 124 с.
4. Басанець Л. В. Живопис [Текст] / Л. В. Басанець. – Одеса : ОДП, 2002 – 128 с.
5. Волков Н. В. Геометрия и композиция картин / Н.В. Волков. – М. : Искусство, 1990. – 132 с.
6. Валеріус С. С. Монументальна живопис. Сучасні проблеми : навчальний посібник для студентів художніх закладів / С. С. Валеріус. - М.: Искусство, 1979. - 200 с.
7. Жданова Н. С. Перспектива: учебное пособие / Н. С. Жданова. – М. : Владос, 2004. – 224 с.
8. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти : навчальний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів / М. А. Кириченко, - К. : Вища школа, 2002. – 188 с.
9. Кирцер Р. М. Рисунок и живопись / Р. М. Кирцер. – М. : Высшая школа, 1992.- 270 с.
10. Мельник А. М. Український живопис ХХ – ІХ ст.: Альбом / А. М. Мельник. – К. : Галерея, 2007. – 304 с.
11. Придатко Т. В. Мистецтво України 1991-2003 / Т. В. Придатко, З. В. Чегусова, Т. Ю. Складенко. – К. : Мистецтво, 2003. – 256 с.
12. Михайленко В. Є. Основи композиції / В. Є. Михайленко. – К. : Каравела, 2004. – 304 с.
13. Ратничин В. М. Перспектива : учеб. пособие для студентов художественного института / В. М. Ратничин. – К. : Вища школа, 1992. – 232 с.
14. Ростовцев Н. Н. Рисование головы человека / Н. Н. Ростовцев. – М. : Свет, 1989. – 215 с.